

BÁCSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

A BACS-BODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
Dr. JOVÁNOVITS JÓZSEF.
Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

A függetlenségi álláspont.

Zombor, szeptember 29.

Aki látószemmel nézte az eseményeket, az előtt nem lehetett titok, hogy a bankkérdésben kormányválság fog bekövetkezni. A válságot Ausztria idézte elő, még pedig azzal a jól megfontolt ravasz számítással, hogy végre letörje a koalíció és különösen a gyűlölt függetlenségi párt erejét. Sajnos, régi tapasztalat, hogy a mi jó szomszédunk minden olyan kivánsággal szemben, amely Magyarország érdekét előmozdítaná és annak előnyére szolgálhatna, mindig a legridegebb visszautasítás álláspontjára helyezkedik.

Igaz, hogy mi függetlenségi az alkotmánypártiakkal és a néppártiakkal egy közös program keresztülvitelére vállalkoztunk. Ezen program alapján dolgoztunk eddig együtt a többi pártiakkal és nem a mi bűnünk, ha a többi párt ezen programot most cserben hagyja.

Közös programunk sarkalatos pontja, amelyet a koalíciós pártok az 1905. évi képviselőházi feliratban megrogzítottak, hogy megegyezünk azon törekvésben, hogy tényleg életbeléptessük a külön vámterületet és önálló hitelrendszerünket.

Közös megállapodással kötöttük meg az osztrákokkal a kiegyezési törvényt és közös megaláztatással járultunk hozzá ahhoz, hogy a kvóta felemeltessék csak azért, hogy biztosítsuk az önálló banknak 1911. január 1-én való felállítására nézve az ország szabad kezét.

S most, midőn itt az ideje annak, hogy beváltssuk a nemzetnek közösen tett ígéretet, a 67-esek nemcsak hogy megtagadják a közösséget, hanem még azon abszurd tételt állítják fel, hogy miután ők nem akarják a nemzettel szemben közösen elvállalt kötelességet

teljesíteni, a munkát nekünk is abba kell hagynunk.

Nem úgy jó urak! Nem így áll az alku! Mi hűen állunk elvállalt kötelességeink mellett s tántoríthatatlanul haladunk a nemzettől kitűzött és a királytól jóváhagyott cél felé: előre! Ha valaki, akit a nemzet mellénk állított, a tornyosuló nehézségektől megijed és félreáll, ám számoljon lelkiismeretével és választóival, de minket utunkban fel nem tartóztathat. Ha tehát most félreáll az alkotmánypárt, ez nem mentheti fel a 48-as és függetlenségi pártot attól, hogy egyedül igyekezzen az elvállalt kötelezettségeket beváltani.

Vagy talán az alkotmánypárt egy percig is kétségbe vonta volna a tovább kormányzás jogát, ha eddigi közös utunkban a néppárt félreállt volna? Ugy hisszük, hogy nem, hanem örült volna, hogy megszabadult egy mindig kötekedő és követelő kellemetlen utitársától. Nos hát, most ketten maradtak el tőlünk s ne vegyék eddigi tisztelt utitársaink rossz néven tőlünk, ha fellelegezve ujult erővel egyedül folytathatjuk utunkat: előre!

Világosan áll tehát minden elfogulatlan ember előtt, hogy a koalíció felbomlása semmiféle befolyással nincs és nem is lehet a mai parlament tiszta alkotmányosságára.

A 48-as és függetlenségi párt azon programon áll ma is, amelyen megválasztatott s így csak kötelességet teljesít, amidőn azon munkálkodik, hogy ezen program megvalósuljon.

S most vonjuk le ebből a konzekvenciákat.

Wekerle őfelségének annak idején bejelentette, hogy a kabinet szolidaritása a bankkérdésben megszűnt és ez alapon adta be a minisztérium most újból a lemondását.

Wekerléék nem azért nem akarják az önálló bankot, mert meggyőződésük

szerint ez a magyar közgazdaságra nézve káros hihatással lenne, hanem csak azért nem, mert az osztrákok ezt ellenzik. Hisz a 67-esekről fel nem lehet tétélezni, hogy nem akarnák az ország önálló hitelrendszerét, mert különben nem vallották volna ezt az 1905. évi közös feliratban és különben nem fizettek volna meg a kvótaemeléssel egy olyan jogot, amelynek gyakorlása káros volna a nemzetre. Így tehát a 67-esek és miniszterei csak azért lesznek hűtlenek saját programjukhoz, mert annak megvalósítását az osztrák nem engedi meg.

Mi pedig alkotmányos uton kényszeríteni akarjuk az osztrákokat, hogy az általunk külön is megfizetett becsületes alkut tartsa meg. A jog, törvény és igazság a mi oldalunkon van. Aki kishitű, álljon félre a küzdelemtől. És ha van lelkiismerete, ne segítse az ellenséget.

Ha a 67-es miniszterek kijelentik, hogy nem akarnak hirdetni programjukért az osztrákokkal harcra szállni, úgy a mai viszonyok közt csakis Kossuth kabinetjének van és lehet létjogosultsága.

A DMKE közgyűlése.

Akción a sajkáskerületi földek eladása érdekében.

— Saját tudósítónktól. —

Szeged, szeptember 26.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület, amely zajtalanul, de a lelkesedés egész erejével dolgozik a hazafias érzés erősítése, a magyar nyelv terjesztése, a nemzeti magyar állam kiépítése érdekében, vasárnap tartotta meg őszi évnegyedes gyűlését Szegeden, a DMKE székháza tanástermében. Az elnökség a megvalósításra váró értékes kulturális tervek egész seregét terjesztette az igazgatóság elé, amely minden egyes tervet gondosan megvitatott és jóvá is hagyta a kultúregyesület által elé terjesztett munkarendjét.

Justh Gyula elnök akadályoztatása folytán a DMKE ügyvezető-alelnöke: Perjessy László kereskedelmi és iparkamarai titkár

Röntgen Laboratorium

ZOMBORBAN, Csihás Benő utca 12. szám.
Rendelés egész napon át. — Mérsékelt árak.

Használtatik idegen testek feltalálására, törések és ficamok megállapítására, szív- és tüdőbajok, daganatok, esontbajok, kölerakodások, epekövek, kórismérezésére. — **Gyógycélul:** fehérvérűség, mirigydaganatok, Basedov-kór, bőrfarkas, bőrizzag, esontszu, izületi gennyedés, hörghurut, asthma, tüdőbeszűremkedés, kéz- és lábizzadás, rákos betegség, husdaganatok stb. fájdalom nélküli gyógyítására.

nyitotta meg az igazgatósági gyűlést, amelyen számosan jelentek meg a Délvidékről is.

Az új alapszabályok bemutatása és a múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után az analfabétáknak a DMKE területén való oktatásáról tett előterjesztést Gallovich Jenő főtitkár. E szerint a kulturegyesület a DMKE egész területén tanfolyamokat rendez, amelyekben a jelentkező analfabétákat írni és olvasni megtanítja. Ugyancsak e célból tanfolyamokat rendez a kulturegyesület a DMKE területén levő összes katonai csapattesteknél.

Elhatározta az igazgatóság, hogy az al-dunai kincstári földek ármentesítése és magyarral való betelepítése ügyét, amelyet már a DMKE 7 esztendő óta szorgalmaz, újból felterjesztéssel fordul a földművelésügyi kormányhoz.

A kulturegyesületnek óvói vannak már *Titelen*, *Oravicán*. Az igazgatóság most elhatározta, hogy ismét új óvót létesít és pedig *Krassó-Szőrény vármegyében*, *Román-oravica* községben.

Tudomásul vette az igazgatóság, hogy a kulturegyesület ez évben új DMKE könyvtárakat állított fel a *vingai fiókjánál*, a *szolnoki áll. iparos tanonciskolánál*, a *szegedi iparosítottáknál*, a *nagyváradiparosítottáknál*, az *1-ső honvédszázadnál Budapesten*, az *1-ső honvédszázadnál Budapesten*, a *DMKE ifjúsági egyesületénél Simonyifalván*, a *DMKE ifjúsági egyesületénél Ferencfalván*, a *DMKE ifjúsági egyesületénél Horgoson*, a *DMKE ifjúsági egyesületénél Makón*, a *csikloványi községi ifjúsági könyvtárának*, a *Patronázs egyesületnél Szegeden*, a *3-ik honvédszázadnál*, a *Katholikus Olvasókörnél Ujvidéken*, kibővítette a *szegedi DMKE székháza* könyvtárát.

A *szegedi*, *aradi* és *makói DMKE* nevelőintézetek állapotáról tett azután jelentést az igazgatóságnak Gallovich Jenő főtitkár. A három nevelőintézetbe felvételre 490 tanuló, kik közül a kulturegyesület már ezidőszere is 67 tanulóknak nyújt részben ingyenes, részben pedig kedvezményes helyet. A kulturegyesület anyagi megerősödése után néhány esztendő múlva abban a helyzetben lesz a DMKE, hogy nevelőintézeteiben a legtöbb hely ingyenes és kedvezményes lesz. Ujabb nevelőintézete létesül a kulturegyesületnek *Kecskeméten*.

Végül kimondotta az igazgatóság, hogy a *délvidéki magyarság megerősítését* célzó régebbi akciójából folyólag a *sajkáslaki, alsó-kaboli, zsablyai, csurogi és moszori mintegy 6200 katasztrális holdnyi kincstári földeknek az ott lakó magyar munkás családok részére örökön leendő eladása*, ezzel kapcsolatban a *volt sajka-kerületi összes kincstári ingatlanoknak fölparcellázása és eladása tárgyában a földművelésügyi miniszterhez felterjesztést* intéz.

H I R E K.

Rákóczi-szobor Zomborban.

A Zomborban felállítandó Rákóczi-szoborra megindított országos gyűjtés olyan szép eredménnyel járt, hogy most már meg lehet kezdeni a szobor elkészítésének előmunkálatait.

A szoborbizottság kedden ülést tartott, amelyen *Vujevich Alajos* pénztárnok beszámolt a gyűjtés eddigi eredményéről. *Buday Gerő* indítványára elhatározta a bizottság, hogy a szobor elkészítése érdekében tárgyalásokba bocsátkozik a hazai szob-

rászművészekkel. A tárgyalásokat *Vértesi Károly*, a szoborbizottság kitűnő elnöke fogja vezetni.

Az új szobor méretei olyanok lesznek, mint a Szabadságtéren felállított *Schweidel-szobor*-é. A szobrot valószínűleg a *Jókai-téren* fogják felállítani.

A szoborbizottság elhatározta, hogy a számozva kibocsátott gyűjtőleveket bekívánják s az adományok beküldésére kérik fel mindazokat, akik eddig még nem adakoztak, de a szoboralaphoz hozzájárulni akarnak. A szoborbizottság azon buzgólkodik, hogy a szobrot mielőbb felállítsa.

Kinevezés. Székely Ferenc pénzügyőri biztoshelyettes Ujvidékre pénzügyőri biztossá kinevezetett.

A zombori függetlenségi párt testületileg vesz részt az október 6-iki istentiszteleten és az azt követő ünnepélyen. Az elnökség ez uton is felkéri a párttagokat, hogy a mondott napon reggel felkélnek órákor a függetlenségi pártkör helyiségeiben gyülekezni szíveskedjenek, ahonnan zászló alatt vonulnak az istentiszteletre.

Kinevezés. A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter *Faragó János* kir. tanfelügyelő előterjesztésére a zombori állami kisdudóvadász felügyelő-bizottságához elnökké *Zsulyevits Ernő* felső kereskedelmi iskolai igazgatót, rendes tagokká pedig *dr. Ferencsik Lajos* állami főgimnáziumi tanárt, *Szauer Sándor* felső kereskedelmi iskolai tanárt, *Steiner Lajos* festőiparost, *Schlieszer Sándor* kereskedőt, *dr. Buják József* ügyvédet, *Kupuszarevits Lyubomir* gör. kel. főesperest, *Cselyuszka Marton* pü. számellenőr feleségét, *Faragó János* tanfelügyelő feleségét, *Rittinger Antal* főgimnáziumi igazgató feleségét, *Werner Hugó* tb. főszolgabíró feleségét, *Ilin Dezső* gyógyszerész feleségét, *Weidinger Lajos* nagykereskedő feleségét és *Wundszám Idát* nevezte ki.

A kath. legényegylet új elnöke. A kalocsai érseki hatóság *Buday Gerő*t, városunk közeletének egyik agilis és népszerű tagját, egészségi okok miatt felmentette a zombori kath. legényegylet elnöksége alól s helyébe *Kleiner Nándor* zombori hitoktatót nevezte ki. — *Buday Gerő* volt elnököt *Várogy Gyula* érsek a következő levéllel mentette föl tisztsége alól: „Tisztelendő Hittanár ur! Ismételtén kifejezett kérelmére és megrongált egészségi állapotára való tekintettel Tisztelendőségedet a zombori Kath. Legényegyletben dicseretes buzgalommal viselt elnöki tisztje alól felmentem, sok fáradozásáért őszinte főpásztori elismerésemet fejezem ki és felkérem Tisztelendőségedet, hogy ezen nagyfontosságú egyesületet továbbra is jóindulattal támogatásában részesítsd. Elnökké egyidejűleg *Kleiner Nándor* hitoktatót neveztem ki, kinek az egyesület szokott módon átadandó. Többiben ájtatos imáiba ajánlottan szeretettel maradok *Kalocsa*, 1909. szeptember 23. Tisztelendőségednek jóakaró főpásztor *Gyula*, érsek.”

Keresztszentelés. A zombori ugynevezett gradinai-szállásokon keresztszentelési ünnepély volt vasárnap délután. A sziváci ut mentén a róm. kath. hitközség egy díszes új kőkeresztet állított fel, melyet *Fejér Gyula* apátplébános szentelt fel lélekemelő egyházi szertartás keretében. Az ünnepélyen *Agatity Boldizsár* káplán bunyevác nyelven tartalmas beszédet intézett a nagy számban megjelent hívekhez. Este *Parcesitts-Czigits Lázár* szállásán barátságos lakoma volt.

Égő vonat. A *Titelről Ujvidékre* haladó személyvonat e hó 24-én két préselt szénával megrakott teherkocsit is szállított. Sajkásszentiván előtt a mozdony szikráitól meggyuladt a széna s mindkét rakomány elpusztult. Az utasok nagy rémület közt értek be az állomásra, hol az égő kocsikat lekapsolták s a további bajnak elejét vették.

Maximovitsné zongoraestélye. Városunk zeneértő közönsége körében élénk érdeklődés nyilvánul a szombati zongoraestély iránt, melyen először szerepel városunkból történt eltávozás óta *Maximovitsné*, kinek technikája és művészete a fővárosi zenevilágban a legnagyobb elismerést vívta ki. A zongoraestély rendezéséért igazán hála van kötelező városunk közönsége a zombori *troubadouroknak*, kiknek ez irányban első sikerétől függ a téli szezon klasszikus dal- és zeneestélyeinek rendezése. Hisszük, hogy városunk közönsége az első alkalommal élénk bizonyosságot fog szolgáltatni arra, hogy van érzelme s fogékonysága a zeneművészet iránt. A zongoraestélyre szóló belépőjegyek előre váltathatók a *Schön cégnél*. A hangverseny után a zombori *troubadourok táncestélyt* rendeznek, melyre külön meghívókat az egyesület nem bocsát ki.

Szüreti multság. A zombori cipész iparosok szakcsoportja az ipartestület helyiségeiben vasárnap este szüreti multságot tartott. A nagyszámú közönség jó kedvvel szórakozott s fizette az obulusokat a bíró nagy komolysággal kimondott ítéletei alapján. A szigorú bírságot csakis *Sugar Erzsébet* tűzről pattant bíróné édes mosolygása enyhítette, aki trefás szánalommal fejezte ki sajnálkozását a megsarcolt tettesnek. Nagy kár, hogy cipész polgártársaink jórésze az igen jól sikerült multságon nem vett részt. A tánc reggelig tartott.

Változások a vasut téli menetrendjében.

A m. kir. államasutak vonalain október 1-én a téli menetrend lép életbe. Az új menetrendben vármegyénket érdeklőleg a következő változás van: *A szeged-rókus—szabadkai vonalon* a Szeged-Rókusról délután 3 óra 12 perckor induló, valamint a Szeged-Rókusra este 10 óra 01 perckor érkező vegyesvonat megszüntetettik. — *A baja—ujvidéki vonalon* a Zomborból jelenleg éjjel 3 óra 10 perckor Ujvidékre induló személyvonat korábban azaz már éjjel 2 óra 30 perckor indítatik és Ujvidékre reggel 6 óra 12 perckor érkezik. Zomborból *Baja* felé a délutáni vegyesvonat már délután 12 óra 30 perckor indul.

A virilisták névjegyzékének összeállítása. Zombor város igazoló választmánya a jövő évi legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzékének összeállítása, illetőleg küigazítása végett nyilvános üléset 1909. évi október hó 7-én és 8-án délután 3-tól 5 óráig a városháza tanácstermében fogja tartani. Mindazok, akik a törvény értelmében összes állami adójuk kétszeres számítását kívánják igénybe venni, a fenti napokon személyesen vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságukat igazolják, mert különben az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől esznek. Akik más törvényhatósági bizottságnak is tagjai, szintén az ülések tartama alatt tartoznak nyilatkozni, vajjon ebbeli jogukat Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottságában kívánják-e gyakorolni.

Bácskai multság. Zombor város aranyifjúsága 1909. évi október hó 2-án este, vagyis az ügetőverseny előestéjén az Elefántszálló nagytermében táncmultságot rendez. A multság, amely iránt a vidéki hölgyek és urak is nagy érdeklődést tanúsítanak, igen kedélyesnek ígérkezik. A multságot özv. *Maximovits Szilárdné* urnő hangversenye előzi meg. — A multságra, valamint a hangversenyre külön meghívók nem adatnak ki.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter az *ujvidéki kir. törvényszék területére vizsgálóbíróvá Szabó Imre* törvényszéki bírót nevezte ki.

A hadmentességi díj. Zombor város tanácsa közli, hogy a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság részéről az 1909. évre megállapított hadmentességi díj kivetési lajstrom 1909. évi október hó 4-ig bezárólag a városi adóügyosztálynál a hivatalos órák alatt közszemlére kitétetett s ezen idő alatt jogában áll minden egyes adózó félnek azt betekinteni. Az esetleges sérelmes kivetés elleni felszólamlások ezen idő alatt írásban a város tanácsánál, avagy a zombori m. kir. pénzügyigazgatóságnál nyújtandók be.

Tanitógyűlés. A báctiszavidéki róm. kath. tanitógyűlés ez évi rendes közgyűlését október hó 3-án és 4-én Topolyán tartja meg.

Választmányi ülés. A Tulipán Szövetség — Magyar Védő Egyesület f. évi szeptember hó 26-án látogatott választmányi ülést tartott, melyen egyhangulag elfogadták Vértesi Károly elnöknek kellőképen megokolt indítványát, mely szerint a zombori testvéregyesület javaslatképpen terjessze elő a budapesti anyagegyesületnek, hogy az alapszabályainak tervebe vett módosítása alkalmával címéből hagyja ki a „Tulipán Szövetség” szavakat s legyen az egyesület címe ezentúl csupán csak „Magyar Védő Egyesület”, mint volt a „Tulipánkert Szövetség”-gel való egyesülése előtt. Ezután Zabik László igazgató adott elő még folyó ügyeket. A többi között elhatározták, hogy a helyi lapokban állandó rovatot tartanak arról, melyik honi árucikk, kinek a kereskedésében kapható, hogy a kereső közönség könnyen ráakadjon a szükségelt hazai gyártmányu cikkekre.

Uj tanítók. A kalocsai érseki hatóság Liegler Jakab és Csillity Lajos tanítókat a szondi, Dumencsics Lőrinc tanítót pedig a vajszkai községi elemi iskolákhoz tanítókká nevezte ki.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter Varsandor Sándor szegedi pénzügyi számellenőrt Zomborba áthelyezte.

Szüreti mulatság. A zombori öszmunkásság folyó hó 26-án, vasárnap este tartotta meg a Rákóczy-uton levő Aulitzky-féle vendéglő kerthelyiségében szüreti mulatságát. A mulatni vágyó fiatalok zsufolásig megtöltötték a kerthelyiséget, de a vendéglő összes helyiségeit is. Különösen kacagató volt Brkils Voin szőlőbíró humoros bevezetője, amelyben a közönséget a tolvajlásra, a csőszöket és pástorleányokat pedig éber figyelemre buzdította. A mulatság megkezdése előtt a bíró és Terzin Milica bíróné vezetése mellett nemzeti színű szalagokkal gazdagon díszített magyar ruhába öltözött csőszök a pástorleányokkal a közönség zajos éljenzései és tapsai között a körmagyart táncolták el, amit közkívánatra meg is újrátartottak. Az igen jól sikerült mulatságnak a reggeli órákban lett vége.

Ügetőverseny. A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület által rendezendő ügetőverseny jövő hó 3-án fog lefolyni a löversenyterén. Hét futam lesz összesen s valamennyire szépen folynak a nevezések, úgy hogy érdekes versenyekre van kilátás.

Templomszentelés Szabadkán. A szabadkai szent ferencendi szerzetesek temploma a város és a hívek áldozatkészségéből felépült. A diszes új templomot október hó 3-án fogja felszentelni dr. Városv Gyula kalocsai érsek.

Köszönetnyilvánítás. A zombori öszmunkásság által folyó hó 26-án rendezett szüreti mulatságán a d a k o z t a k: Listyevits Ilonka 10 kg. szőlő és gyümölcs, Székely Józsefné gyümölcs. Felülfizettek: Ujkéry Antal, Lusztig Mór, Baranyai Károly, Lauer Károly 1—1 korona, N. N. 60 fillér, Magyar György 20 fillér. Fogadják úgy az adakozók, valamint a felülfizetők ez uton is az egyesület halás köszönetét.

Gondnokság alatt. Cser Bálint kosuthfalvi, Kléber Katalin bajai, Katanics András és Vasvári József szabadkai, Joánovits Szvetozár titeli, Gavariés Száváné sajkásszentiváni, Balatin Gésáné óbecsei, Novák György zsabylai lakosokat gondnokság alá helyezték.

Az államvasutak dijszabása. A máv. új dijszabása, amely újabb milliókkal terheli meg az ország szállítás és utazó közönségét, serényen dolgoznak az illetékes hivatalokban. A dijszabás elkészítésére kiküldött bizottság azt hiszi, hogy a dijszabással október elején készen lesznek, úgy hogy az már november elején nyilvánosságra is kerülhet.

Országos vásár Kulán. A legközelebbi kulai országos vásár október hó 10. napján lesz megtartva, melyre állatoknak vérszentes helyekről való felhajtása meg van engedve.

A telefon. Megyénk távbeszélő állomásainak száma az utóbbi időben jelentékenyen emelkedett, még pedig Szabadkán 497-ről 526-ra, Baján 101-ről 114-re Ujvidéken 233-ről 250-re, Zomborba 94-ről 113-ra; Bács-Bodrog vármegye községeiben pedig 180-ról 347-re.

A leánykereskedő pechje. Berlekovits Antal pincér, kit a zombori állomáson éppen két utazó leánnyal fogott el a rendőrség, nagy pechhel dolgozik. Mialatt az ügyészség vizsgálati fogságában a multak felett elmékednie bő alkalmá nyílik, azalatt Boszniából sürgönye érkezett azzal a kellemetlen tartalommal, hogy odahaza minden rendben van és hogy már jöhet a leányokkal. Ez a fatális sürgöny persze még szorosabban fűzi, kezei köré a rabláncokat s még óvatosabban zárja le fogságának ajtaját.

Vasutas árvák napja. A Magyar Szent Korona Országainak Vasutas Szövetsége elhatározta, hogy a saját és a nagyközönség áldozatkészségéből a vasutas árváknak otthonot teremtsen és e cél kerestülvitelére a kormánytól engedélyt nyert országos gyűjtés indítására. Az első ilyenmü gyűjtést szeptember hó 30-án és október hó 1-én tartják meg országos vasutas árvanap gyanánt.

Szalmatűz. Kátyon e hó 25-én gyufával játszó gyermekek felgyújtották Gájin M. udvarán az ott összegyűjtött szalmát. A szalmakazalon kívül elégett még egy kazal széna s pelyva. A gyorsan elősiető emberek, dacára a szélnek s a víz szűkének, hosszas munka után lokalizálták a tüzet.

Halál a sineken. A györgyénpusztai vasuti állomásnál péntek éjjel 12 órakor a személyvonat elgázolt egy napszámos formájú embert. Testét a vonat kerekei darabokra szaggatták. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen Kis Csontos János topolyai gazdasági eseléd. A rendőrség most az irányban nyomoz, hogy öngyilkosság vagy gondatlanság volt-e a halálos elgázolás oka.

Halál az országuton. Gyurisits Jóca zombori kocsimáros a mult heten a feleségét kocsin Sztapárra vitte, hogy ott gyógyíttassa régi gyomorhaját. Az asszony azonban utközben a sztapári határban meghalt. A sztapári halottkém megvizsgálta a hullát, azon külérőszak nyomait találta. A halott nyakán ugyanis gyanus foltok voltak észlelhetők. Erről jelentést tett a zombori ügyészségnek, amely elrendelte a hulla felboncolását. A boncolás alkalmával megállapították, hogy az asszony bélhurutban halt meg s így nem erőszakos halállal mult ki. Ennek alapján az ügyészség megadta az eltemetési engedélyt.

Szerencsétlenül járt fia. Vasárnap délelőtt Tokai Lajos pacseri gépész házában kiemelték a nagykaput a sarkából, hogy egy megrakott szekér betérjen rajta. A nehéz kapuszárnyat a félfához támasztották. A gépész öt éves fia ott settenkedett a kapu környékén s abban a pillanatban került a kapuszárnyhoz, amikor a szél feldöntötte azt. A hatalmas kapuszárny rázuhant a kisfiúra és mindkét lábát eltörte. A vizsgálat megindult.

Vigyázzunk az egészségünkre.

VII.

A tüdő és betegségei.

V.

Alig van betegség, mely gyakrabban meglátogatná az embert, mint a nátha és a lélegző cső hurutja, ami mindig köhögéssel, köpködéssel jár. A nátháról az a közhit, hogy ha gyógyítjuk, 14 napig, ha nem gyógyítjuk, két hétig tart. Ez pedig nem igaz. Ha gondot fordítunk arra, hogy orrunk mindig tisztá legyen, ha sok tisztá zsebkendőt használunk és hogy az örökös törléssel ki ne dörzsöljük orrunk két szárnyát, ezeket tiszta

olajjal, vazelinrel több ízben bekenjük, ha egyforma melegségű, tiszta levegőjű szobában tartózkodunk, náthánk sokkal hamarabb elmúlik. Ha soká tart, gyulladása átterjed a lélegző csőre is s akkor néha láz, majd gyengébb, aztán erősebb köhögés áll be, mely utoljára igen-igen megkínóhatja az embert.

Általános hit az, hogy a náthát, köhögést a meghülés okozza. Pedig mint már mondtam, ez nem nagyon valószínű. Inkább hihető, hogy a meghülés csak alkalmat ad arra, hogy a hurut, melynek csirái az orr és a lélegző cső falaira le vannak rakodva, ahova a porral jutottak be, kitörjön. Sokan tulajdonítják a hurutot hideg ital ivása következésének. Ha a test nagyon fel van hevülve, nem is célszerű, kivált sok hideg italt inni. De maga a hideg ital inkább árt a gyomornak, mint a tüdőnek. Egy-egy korty meg egyiknek sem árt, kivált, ha erős mozgás közben vesszük magunkhoz. Balgatag az, aki azt hiszi, hogy ha valaki tánc közben egy korty vizet iszik, tüdőbajt kap miatta. Az ellenben igaz, hogy a felhevült test gyors lehűtése gyengévé teszi a testet arra, hogy a levegővel esetleg beszívott kóros csirák hatásának ellentállhasson.

Maga a por is izgatja a gége nyálkás hártáját, ha pedig a porral együtt kóros csirák is jutnak a testbe, könnyen megbetegszik az. Ritka eset pedig, hogy a levegő még a pusztán is portól mentes legyen. Hát még az a levegő, melyet a pipás ember beszív! A dohány füstjében el nem égett részecskék, a vele együtt kifejlődő mérges gőzök bizony nagyon rossz hatással vannak a torokra, gégére, meg a lélegző csőre s innen van aztán, hogy minden pipás ember többé-kevésbé torokhurutban szenved. Én nem mondom, hogy minden ember mondjon le a dohányzásról, hiszen ezen a világon oly kevés öröm van és az is vegyítve van sok bánattal, pipázás, ha ez neki nagy gyönyörűséget szerez, de ne üzze a dohányzást úgy, mintha szakmányban eszelekedné, hanem mértékletesen, evés után egy-egy kis pipával, napjában háromszor; akkor sok pénzt is megtakarít, egészségének is használ s a dohányzásban is nagyobb lesz az élvezete.

Kitetszik a mondottakból, hogy ha nem ismerjük is el a meghülést a hurut igazi okának, mégis megengedjük azt, hogy a köhögés kitörését, tehát az igazi megbetegedést elősegíti. Arra kell ennél fogva törekednünk, hogy ne hűljünk meg egykönnyen. Ezt egyfelől azáltal érjük el, ha az időjáráshoz mértén ruházunk, másfelől, ha testünket megedzük, hogy a levegő viszonyosságával szemben elég erős legyen. *Botor szüle az, ki gyermekét majomszeretettel úgy bebaggatja, hogy annak a teste folyvást gőzfürdőben van.* Még botorabb, aki nem viszi minél gyakrabban szabad levegőre, hogy valamiképpen meg ne ártson neki a hideg levegő. Az itt született gyermeknek meg kell szokni a mi, bizony elég változékony éghajlatunk különböző hőfokát, esőjét, szeleit, mert hiszen itt kell élnie és hálnia s ha megszokja, a meghülés veszedelmeit sokkal biztonságban el is viseli, mintha üvegházi plánta módjára nő fel. Jó táplálék, sok mozgás a vér keringését helyesen szabályozza s ha ehhez a mellnek, gégének hideg vízzel való mindennapos mosása, valamint a száznak gyakori kiöblítése járul, a meghülés veszedelme mind kevesebb lesz.

Adományok

a Zomborban, Bács-Bodrog vármegye székhelyén felállítandó Rákóczi-szoborra.

LI. SZAMU KIMUTATAS.

Áthozat 10538.07 K

532. *Magyar kir. Államvasutak Osztálymérnöksége* Zombor, gyűjtőívén adakoztak: Babarczy János 40 fil., Beck József Petróc 20 fil., Csapó Samu 2 kor., Deák Ferenc Paripás 1 kor., Farkas Ferenc Regőce 20 fil., Fodor Ferenc Paripás 20 fil., Fullér István Baja 20 fil., Gehring Ede főmérnök 2 kor. 70 fil., Hévézi Antal Paripás 20 fil., Link József 40 fil., Mácsik András 20 fil., Mező Imre Szépliget 20 fil., Mokus Imre Pelvay-szállás 20 fil., Némédi Ferenc Újvidék 20 fil., Novák János Otutak 20 fil., Novák Pál 20 fil., Onodi József 50 fil., Száraz Ferenc Bulkeszi 40 fil., ifj. Száraz Ferenc és István Bulkeszi 20 fil., Szarka Lajos Szépliget 20 fil., Szűcs Béla 20 fil., Vastag Imre Parrag 60 fil., Zsiba János Sztapár 20 fil.

533. *Oravicai m. kir. adóhivatal* gyűjtőívén adakoztak: Kónya Albert Oravicabánya 1 kor. 50 fil., Mózes Herman Oravicabánya 50 fil., Olvashatlan Oravicabánya 1 kor.

534. *Vértesi Károly* szoborbizottsági elnök Zombor, gyűjtőívén adakoztak illetve a következő összegek folytak be: Boltz János Ujsóvé 40 fil., Kovácsévits Éva 1 kor., Mokossay Mátyás Szabadka 15 kor., Stebler-féle asztaltársaság 1908. évi bevételének fele része 66 kor. 96 fil., Zombori Iparoskör helyiségében elhelyezett gyűjtőperselyből 1908. december 1-ig 2 kor. 30 fil., Zombori Magyar Olvasóköri helyiségében elhelyezett gyűjtőperselyből 1908. december 19-ig 1 kor. 89 fil., Zombori Takarékpénztártól elhelyezett tőkék 1908. évi kamata 425 kor. 53 fil., Zombori Takarékpénztártól elhelyezett tőkék 1909. I. félévi kamata 232 kor. 05 fil., összesen

535. *Samarjai Béla* gyógyszerész Bezdán, gyűjtőívén adakoztak: Bence Ambrus 2 kor., Fratricsevits István 1 kor., Gyenes Gyula 1 kor., Jagodits Ferenc 1 kor., ifj. Jagodits Ferenc 1 kor., Jagodits Gyula 1 kor., Samarjai Béla 2 kor., Spitzer Ernő 1 kor., Türr Jenő 1 kor., Vákánetz Sándor Zimony 2 kor., dr. Wiesner Heurik 1 kor.

536. *Dr. Kollár Győző* kir. közjegyző Szentlőrinc, gyűjtőívén adakoztak: Böbök József Piskó 1 kor., Bonyár József Cinderybogád 50 fil., Deze Lőrinc Szentlőrinc 50 fil., Dienes Kázmér Szentlőrinc 50 fil., Gál Abszolon Zaláta 60 fil., Horváth József Helesfa 40 fil., Jandó Bálint Bánfa 60 fil., Kakas István Kispeterd 50 fil., Kenyeres Zsófi Velény 80 fil., dr. Kollár Győző Szentlőrinc 2 kor. 70 fil., Marton János Mónosokor 60 fil., Mátok Ignác Kisasszonyfa 30 fil., Mérei Elek és János Csonkamindszent 1 kor. 90 fil., Ózdi Péter Kisdér 40 fil., Pap János Kispeterd 50 fil., Rugási Ferenc és György Vásározzentgál 1 kor., Szabó Kristóf Pécsbagota 1 kor. 20 fil., Tabi Gyula Kemse 40 fil., Tóth József Csonkamindszent 60 fil., Vejti József Kemse 1 kor., összesen

Összesen 11327 20 K

Vujevich Alajos,
pénztáros.

HIRDETÉSEK.

228-2-2

Ügyes rajzoló

- kerestetik. -
Bővebbet Rákóczi-ut 29.
(Körmeny Imre okl.
mérnök műszaki irodája.)

Őszi ültetésre legalkalmasabb nagyfajta

szamóca palánta

százanként 4 korona,
ezrenként 30 korona
-- árban kapható --

CSÉRER GYULA
városi kertésznél Zomborban.

FOGAK és teljes FOGSOROK,

szájpadlás és inylemez nélkül. Rágásra kitűnően használhatók. Könnyen megszokhatók.

Szagot, ízt nem kapnak és eltörhetetlenek. Az ételmaradékok alája nem rakodhatnak. E fogsorok a természetes fogaktól meg nem különböztethetők.

A gyökér eltávolítása teljesen fölösleges. Arany koronák, mindenemű kaucsuk fogazatok és az összes e szakba vágó munkálatok

műtermemben
a legújabb amerikai mód

3-2 szerint készíttetnek. 229-3-2

AUSPITZ W. R.
(AMERICAN DENTIST.)

!! Amerikai fogműterme !!

ZOMBOR,

Rákóczi (Bajai) ut 58. szám. (Mérő-féle ház.)

Hirdetések felvételnek

☒ a legolcsóbb árak mellett ☒
LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN
Erzsébet-körút 13. sz. alatt.

- 4 ÁLLAMI - 22 ELSŐ -
o ÉREM. o KITÜNTETÉS.

KÜLÖNLEGES GYÁRTMÁNYOK:

„PEF“ mosható emailfesték
o mázolásra készen o
falra, fára, vasra.

BESSEMERFESTÉK

rozsavédő, viharálló, vasnázolat.

- BAZALTFESTÉK -

viharálló és mosható. homlokzatok és belső helyiségek meszelésére.

Kosárbutorzománc. Kádzománc. Padló-lak stb. — Mintamázolat, szinkártya ingyen és bérmentve.

Vadgesztenyét

VESZ

bármilyen mennyiségben

Gombos és Társa

224-3-3 **ZOMBOR,** 3-3

Bajai-utca, a nagy szerbtemplommal szemben.

Pályázati hirdetmény.

A „Zombori Függetlenségi kör“ a szolgálai állásra pályázatot hirdet.

- A szolga évi fizetése készpénzben 480 kor.,
- szabad lakás, 1 szoba és konyha,
- fűtés, világítás,
- italmérés jog a kör helyiségében.

Az állás f. évi november hó 1-én elfoglalandó. A kérvények legkésőbb **október hó 15-éig** a „Zombori Függetlenségi kör“ elnökségére címezve a nevezett kör irodájába (Erzsébet-körút 13.) benyújtandók, ahol a szolgálai kötelességei megtudhatók.

Zombor, 1909. szeptember hó 15.

Mérő Ignác,
elnökhelyettes.